

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Høringsrapport

Oppsummering og vurdering av høringsuttalelser til miljøkrav for poteter og grønnsaker i forskrift om regionale miljøkrav for jordbruket i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Innledning

I denne høringen har Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus fått inn 22 høringsinnspill. Innspillene kom fra landbruksforvaltningen i disse kommunene: Lier, Landbruksforvaltningen i Moss og Råde, Indre Østfold, Landbrukskontoret for Ringerike og Hole, Follo Landbrukskontor, Landbrukskontoret for Hadeland og Nittedal (Gran, Lunner, Jevnaker og Nittedal), Eidsvoll, Nes og Bærum, fra Østfold fylkeskommune og fra følgende vannområder: Drammenselva, Glomma Sør, Øyeren, Morsa, Tyrifjorden, PURA, Indre Oslofjord Vest og Hurdal Vormå (HUVO). Vi fikk i tillegg innspill fra disse næringsorganisasjonene: Buskerud Bondelag, Østfold Bondelag, Akershus Bondelag og Bondelagene på Hadeland, samt Norsk Landbruksrådgivning (NLR) og Felleskjøpet AGRI.

I denne rapporten går vi igjennom innspillene vi har fått, og vurderingene vi har gjort. Innspillene er delt inn etter tema. Vi har ikke skrevet hvem som har kommet med hvilke innspill med ett unntak: Der vi mener argumentet har vært så tungtveiende at vi har kalt inn til nytt dialogmøte etter høringsfristen, har vi tatt med hvilken instans som har kommet med innspillet, og resultat av denne prosessen. Alle innspill er offentlig tilgjengelige og kan fås tilsendt på forespørsel.

Hva har vi sendt på høring?

Forslag til forskrift som ble sendt høring inneholdt en ny § 4 med forslag til fire krav som skal gjelde for arealer med poteter og grønnsaker. Se punktliste under. Merk at krav 3 allerede gjelder i dag, selv om dette ikke har vært presisert i eksisterende forskrift. I tillegg ble det presisert at miljøkravene i § 3 gjelder for arealer med korn, oljevekster, belgvekster, fôrmais, grovfôr eller eng. Som følge av ny § 4, ble de opprinnelige §§ 4, 5 og 6 endret til § 5, § 6 og § 7.

Krav 1: Det skal ikke jordarbeides nærmere enn 2 meter fra nedløpskummer for overflatevann og grøfteutløp.

Krav 2: Erosjonsutsatte dråg skal ha minst 6 meter permanent grasdekke.

Krav 3 (Gjelder allerede): Det skal være buffersone langs alle vassdrag som mottar avrenning fra fulldyrka jord.

Krav 4: Minst 80 % av arealene med grønnsaker eller poteter som er ferdig høstet før 15. august, skal tilsås med fangvekster. Fangvekstene skal sås så raskt som mulig etter høsting, og senest innen 31. august. Fangveksten skal være godt etablert om høsten. Høstkorn og høstoljevekster sådd med direktesåing eller etter lett harving tas med i beregningsgrunnlaget. Kravet om etablering innen 31. august gjelder ikke for disse vekstene. Disse vekstene må sås senest innen 20. september. Arealet med fangvekster skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter.

Innføring av flere krav på arealer med poteter og grønnsaker

Det har kommet mange innspill som støtter forslaget om innføring av regionale miljøkrav på arealer med poteter og grønnsaker. Disse innspillene kommer fra høringsinstanser som både har interesser innenfor vannforvaltning og landbruk.

Statsforvalteren mener disse innspillene er med på å underbygge viktigheten av å få på plass regionale miljøkrav på arealer med grønnsaker og poteter. Det at innspillene kommer fra høringsinstanser med ulike interesser viser at det både er bred forståelse for og enighet om at dette er en nødvendig del av jordbrukets miljøinnsats.

Generelt

Én av høringsinstansene mener at basiskravene (buffersone og ingen jordarbeiding i dråg og rundt kummer) også bør gjelde for frukt- og bærproduksjon. Dette begrunner de med at det vil være enklere for foretakene å forholde seg til kravene dersom det er miljøkrav på alle arealer med en form for planteproduksjon, og at det vil gjøre det enklere for kommunene å kontrollere arealene på en lik og effektiv måte.

Statsforvalteren mener at det ikke er grunnlag for å innføre krav på arealer med frukt- og bærproduksjon, fordi disse arealene ikke har de samme utfordringene med erosjon og avrenning som arealer med grønnsaker og poteter og korn og tilsvarende ettårige vekster. Formålet med forskriften er å redusere tap av matjord og næringsstoffer fra jordbruksareal til sårbare vannforekomster, ved å sikre miljøforsvarlig drift av jordbruksareal.

Én høringsinstans mener at det bør det stilles som krav at det skal være gras som buffersone, gras tilsådd rundt kummer, gras i dråg og krav til at det må sås fangvekster sammen med høstkorn eller høstoljevekster, dersom det skal tillates høstkorn eller høstoljevekster etter grønnsaker/potet.

Det er allerede krav til at buffersoner må bestå av gras der det ikke er busker eller trær, og det må være gras i erosjonsutsatte dråg. Vi mener at det vil bli unødig komplisert å stille krav til at det i tillegg skal tilsås med gras rundt kummer, etableres gras i alle dråg og sås fangvekster sammen med høstkornet for å få lov til å så dette etter poteter eller grønnsaker.

Vi har fått ett innspill om at det bør være samme krav til ingen jordarbeiding på flomutsatt og i erosjonsrisikoklasse 3 og 4, for potet- og grønnsaksarealer som for kornarealer.

Grønnsaker og poteter dyrkes primært på arealer med erosjonsrisikoklasse 1 og 2. Vi mener derfor at det ikke er aktuelt å innføre krav på eventuelle slike arealer i erosjonsrisikoklasse 3 og 4. Krav til ingen jordarbeiding på flomutsatt areal kan være mer aktuelt. Per nå er ikke dette tatt inn, men så lenge alle vilkår er ivaretatt, er arealer med regionale miljøkrav berettiget tilskudd til gras på flomutsatt areal.

To høringsinstanser har spurt om Statsforvalteren har vurdert å ikke tillate potet- og grønnsaksproduksjon på flomutsatt areal.

Her mener vi at man i stedet må vurdere flomsikring i områder som er spesielt utsatt. Arealer med grønnsaker og potet utgjør allerede en liten andel av det totale dyrkaarealet vårt.

Vi har fått ett innspill om at det er uklart hvorvidt kravene i § 3 også gjelder for grovfôrvekster/eng, og at det også bør klargjøres om areal med eng/grovfôr og grønnsaker og potet inngår i krav 6 (miljøkravsone 2).

Dette innspillet tas til følge. Vi har lagt til/presisert at kravene i § 3 gjelder for grovfôr og eng, slik at det kommer tydelig frem at disse arealene er inkludert. Arealer med grønnsaker og potet er imidlertid ikke omfattet av krav 6.

To høringsinstanser har spurt om Statsforvalteren har vurdert hvordan endring av gjødslingspraksis, vekstskifte eller bruk av planterester er vurdert i forbindelse med utarbeiding av de nye kravene.

Statsforvalteren mener det er for tidlig å inkludere gjødselpraksis så tett etter at ny gjødselbrukforskrift har tredd i kraft. Dette vil vi vurdere på nytt om noen år. De andre tiltakene er gode, men vi mener de er uegnet til å inkludere som krav i denne forskriften.

Vi har fått ett innspill om at forskriftens § 5 mangler hjemmel til å føre tilsyn og fatte enkeltvedtak, med forslag om å se på hvordan tilsynshjemmelen i forskriften for Vestfold og Telemark er utformet.

For å tydeliggjøre det faktum at kommunen må gjennomføre tilsyn for å kunne fatte vedtak om brudd, har vi tatt inn den samme formuleringen som Statsforvalteren i Vestfold/Telemark bruker i sin forskrift.

To høringsinstanser hadde forventet strengere krav enn de som ble sendt på høring, og mener at alle tiltak, inkludert de som ikke er foreslått, burde vært grundigere vurdert.

Statsforvalteren skal både bidra til å øke norsk matproduksjon, samtidig som vi skal jobbe for å redusere erosjon og avrenning fra jordbruksareal til vann og vassdrag. Kravene er derfor et nødvendig kompromiss mellom hensynet til vannmiljø og hensynet til matproduksjon.

Det er flere tiltak som er gode miljøtiltak, men som vi mener ikke egner seg i en forskrift. Konsekvensvurderingen som er utarbeidet av NIBIO på oppdrag fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark er i stor grad relevant for våre områder, og vi viser derfor til denne, samt vår egen konsekvensvurdering.

To høringsinstanser spør om miljøplan er vurdert som et alternativ.

Vi har fått inn forslag om å åpne opp for miljøplan på den enkelte gård i stedet for miljøkrav i tidligere høringer også. Vi vurderer at dette er et lite egnet alternativ, blant annet fordi det ikke er nok ressurser til å pålegge NLR eller tilsvarende rådgivingstjenester å lage miljøplaner hos så mange foretak som det forskriftens virkeområde omfatter.

Matproduksjon

Flere høringsinstanser trekker frem risikoen for at kravene kan føre til at arealer går ut av drift, og viser til målet om økt norsk matproduksjon.

Statsforvalteren mener risikoen for redusert matproduksjon først og fremst er knyttet til kravet om gras i erosjonsutsatte dråg, og da særlig på mindre skifter som blir vanskelige å drive. Dette har vi tatt til etterretning. Se mer om dette under innspill til krav 2.

Bondens økonomi

Flere næringsorganisasjoner mener de økonomiske konsekvensene for bonden og jordbruket ikke er tilfredsstillende utredet.

De økonomiske konsekvensene for den enkelte bonde vil avhenge av flere faktorer, som tilgang på erstatningsareal for areal som går med til grasdekke i dråg, hvor mange og lange erosjonsutsatte dråg som er på arealet, i hvilke grad miljøtiltak allerede gjøres frivillig, hvilke vekster som dyrkes, når på året erosjonen skjer, hvor mye jord som faktisk holdes tilbake, samt totalpotten og de aktuelle satsene i regionalt miljøtilskudd.

Vi har fått innspill fra flere næringsorganisasjoner om at dagens RMP-tilskudd ikke kompenserer godt nok for de ulempene og ekstrakostnadene kravene kan medføre. Dette gjelder blant annet krav 2. Vi har også fått innspill om at miljøkrav for poteter og grønnsaker må gi mulighet for tilskudd i regionalt miljøprogram, på lik linje med kornarealene som er omfattet av miljøkrav.

For alle kravene i forskrift om regionale miljøkrav finnes det tilsvarende ordninger under regionalt miljøtilskudd. Statsforvalteren velger hvordan satsene for de ulike ordningene under regionale miljøtilskudd skal prioriteres, og har derfor mulighet til å styrke ordningene som gjelder på arealer med grønnsaker. Vi har imidlertid ikke råderett over størrelsen på den totale potten. Prioritering av satsene gjøres i dialog med faglagene. Utvikling av andre former for kompensasjon eller større strukturelle endringer av Regionalt miljøprogram (inkludert regionalt miljøtilskudd) avgjøres av partene i jordbruksoppgjøret.

Flere peker på at det ikke er gjort noen beregninger som viser om rammen til RMP er tilstrekkelig for å kompensere for de negative økonomiske konsekvensene av RMK.

Ettersom vi ikke vet hvor store arealer som vil bli berørt (se spørsmålet over) har vi heller ikke beregnet hvor mye av RMP-potten som vil brukes hvis alle som blir berørt av kravene søker tilskudd.

Konsekvensvurdering

Noen næringsorganisasjoner mener at konsekvensene av krav 2 ikke er godt nok utredet, og at det er en svakhet at det ikke er beregnet hvor store arealer som er berørt. Noen peker også på at det ikke er laget en egen rapport som viser hvilke effekter innføringen av ytterligere miljøkrav i potet- og grønsaksproduksjon vil ha på vannmiljø, matproduksjon og kostnader i Buskerud, Østfold, Oslo og Akershus.

I vår konsekvensvurdering har vi vist til konsekvensanalysen fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, da vi mener denne har god nok overføringsverdi for våre områder. Vi mener også at de tiltakene vi har foreslått har en godt dokumentert effekt på erosjon og avrenning.

Det kravet som beslaglegger arealer, er krav 2 med grasdekke i erosjonsutsatte dråg. Vi har kart fra NIBIO som viser alle dråg, men kun en andel av disse kan regnes som erosjonsutsatte. Hvilke dråg dette gjelder er det bonden som har oversikt over. Ettersom grønnsaker og poteter dyrkes på ulike arealer fra år til år, er det i praksis svært krevende å beregne hvor store arealer som er berørt.

Vi har heller ikke data som viser hvor store arealer som brukes til tidliggrønnsaker eller-poteter fra år til år, da det ikke skilles mellom tidlige og sene produksjoner i søknad om

produksjonstilskudd. Denne søknaden er heller ikke knyttet til en kartløsning, noe som gjør at vi ikke vet hvor arealene befinner seg det enkelte år.

Etter vår vurdering ville det ville blitt uforholdsmessig ressurskrevende å fremskaffe disse dataene. I grunnlagsmaterialet vårt hadde vi derfor kun med et estimert tall på antall dekar som går med til de ulike tidligproduksjonene i Buskerud og Østfold, fra Norsk Landbruksrådgivning. Høringsinstansene som kom med dette innspillet ble invitert til, og deltok i et dialogmøte etter at høringsfristen var ute.

Enkelte høringsinstanser stiller spørsmål ved om behovet for ekstra sprøyting godt nok utredet.

Vi har ikke gjort noe forsøk på å beregne behovet for ekstra sprøyting, men har veid bruk av sprøytemidler opp mot gevinsten av redusert erosjon og avrenning av næringsstoffer.

Noen næringsorganisasjoner stiller spørsmål ved kravenes treffsikkerhet med tanke på at de ikke differensierer for ulike strategier for gjødsling i ulike produksjoner og endringer i sesong – og at de heller ikke er differensiert med tanke på ulike jordtyper. Dette mener disse høringsinstansene er en klar svakhet med forslaget som er sendt på høring.

Vi mener at det er for tidlig å blande gjødslingsstrategier inn i miljøkravene. Vi mener også at forskriften ville blitt alt for komplisert dersom vi skulle differensiert på jordtyper, produksjoner, klimasoner, endringer i sesong m.m. Dette har næringsorganisasjonene bekreftet i dialogmøte i etterkant av høringen.

Med den usikkerheten som er knyttet til konsekvenser for matproduksjon og den økonomiske konsekvensen for bonden, må gjøres en evaluering hvor en ser på konsekvensene etter en gitt periode.

Dette forslaget støtter vi. Kravene må helt klart evalueres etter en viss tid, når vi har mer kunnskap om hva slags effekt de har.

Dispensasjon

Det har kommet flere innspill på at ordningen der det må søkes om dispensasjon fra miljøkrav 5 og 6 for økologisk og såkorn bør videreføres. Andre høringsinstanser mener at dette ikke er hensiktsmessig, og at det bør innføres særregler for disse produksjonene.

Statsforvalteren har bestemt at vi ikke endrer forskriften, og at det fortsatt må søkes om dispensasjon i disse sakene. Da beholder vi den samme praksisen som har vært del av forskriftene om miljøkrav i jordbruket fra starten av, og den samme praksisen som nå er innført av Statsforvalteren i Innlandet og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark i deres forskrifter om regionale miljøkrav.

Veiledning

Statsforvalteren har fått innspill fra flere høringsinstanser om at det må utarbeides utfyllende og tydelig veiledningsmateriale. I den forbindelse vises det blant annet til veiledningsmaterialet som er utarbeidet av Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Vi har også fått konkrete innspill som går på veiledning knyttet til enkelte av kravene.

Vi vil jobbe med å gjøre veiledningen så god som mulig, basert på innspill, og se til andre fylker som allerede har gjort en god jobb med dette. Veiledningsmaterialet skal være levende dokumenter, som oppdateres ved behov, og som revideres med jevne mellomrom.

Definisjoner

Vi har fått ett innspill om at vi bør bruke samme definisjon på erosjonsutsatte dråg som Statsforvalteren i Vestfold og Telemark: Erosjonsutsatte dråg: Forsenkninger på fulldyrka jord der overflateavrenning gir tydelige erosjonsspor, som kan medføre risiko for overflateavrenning til kum eller vassdrag.

Statsforvalteren mener det er flere hensyn som taler for å beholde den eksisterende definisjonen for erosjonsutsatte dråg: «Forsenkninger på fulldyrket mark der overflateavrenning gir tydelige erosjonsspor dersom arealet ikke har tilstrekkelig erosjonsbeskyttelse.». For det første er dette en definisjon som har vært i forskriften i flere år, og som derfor er godt innarbeidet hos både foretakene og forvaltningen. Den samsvarer også godt med hvordan dråg er definert RMP: «Forsenkning på jordbruksareal der vannet samler seg, og det lett oppstår graving og konsentrert erosjon.», selv om ordlyden er ulik.

Miljøkravene

I denne delen har vi gjengitt hvert enkelt krav slik de var da de ble sendt på høring. Deretter følger en oppsummering av innspillene vi har fått inn angående hvert enkelt krav, og vår vurdering av disse. Under «Oppsummering/konklusjon» kan du lese den endelige formulering av kravtekstene.

Krav 1: Det skal ikke jordarbeides nærmere enn 2 meter fra nedløpskummer for overflatevann og grøfteutløp.

Vi har fått flere innspill om at området rundt kummen bør tilsås med gras for å sikre vegetasjon i sonen og hindre etablering av ugras, i stedet for å bruke stein og pukk som erosjonssikring.

Statsforvalteren mener det må være opp til bonden å vurdere om det skal etableres gras rundt kummen eller ikke. Stein og pukk vil også ivareta formålet med kravet, som er å begrense mengden næringsstoffer og jord som havner i dreneringssystemet. Det er viktig at bonden holder oppsyn med disse kummene, og gjør tiltak for å forhindre eller begrense innblanding/tilvekst av ugras.

Kravet opprettholdes derfor slik det ble sendt på høring.

Én høringsinstans har spilt inn at det bør være like krav til sprøyting og samme formulering som hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark.

Regler for bruk av plantevern følger av forskrift om plantevernmidler som primært forvaltes av Mattilsynet. Vi har derfor valgt å ikke inkludere slike krav i denne forskriften.

Vi har fått ett høringsinnspill om at ødelagte kummer som ikke er nedløpskummer, der vannet renner direkte inn, også bør omfattes av dette kravet.

Statsforvalteren mener at det er mer riktig at disse kummene blir reparert. Da kan det søkes SMIL-midler, som forvaltes av kommunen. Selv om det er lurt å holde avstand til ødelagte kummer i forbindelse med jordarbeiding, er det ikke hensiktsmessig å ha dette som et krav i forskriften.

Krav 2: Erosjonsutsatte dråg skal ha minst 6 meter bredt permanent grasdekke.

Vi har fått innspill fra to høringsinstanser som er bekymret for at dette kravet kan medføre store driftsmessige ulemper som kan føre til at produsenter gir seg.

Statsforvalteren gjennomførte et dialogmøte disse høringsinstansene etter høringen, der det kom frem at dette særlig gjelder for mindre skifter. På bakgrunn av dette har vi valgt å unnta skifter under 15 dekar fra dette kravet. Det er ikke et alternativ å fjerne dette kravet helt, da det er nødvendig å begrense mengdene jord og næringsstoffer som tapes via erosjonsutsatte dråg. Det finnes tiltak som kan redusere mulige driftsmessige ulemper, og her anbefaler vi bonden å søke veiledning hos Norsk Landbruksrådgiving.

To av høringsinstansene skriver at krav til gras i dråg kan føre til økt oppformering av snegler og kjølmark i drågene.

Dette kan også være en utfordring på andre arealer der det er krav til gras, som buffersoner. Det er allerede et krav å ha grasdekte buffersoner langs vassdrag på arealer med potet og grønnsaker, og Statsforvalteren har ikke erfart at dette har vært en utfordring frem til nå. Dersom man får problemer med skadegjørere i åkeren, er det flere tiltak som kan være aktuelle å gjennomføre. I disse tilfellene oppfordrer vi til å søke veiledning hos NLR.

Én av høringsinstansene har spilt inn at etablering av gras om våren øker faren for avrenning, og at vi derfor bør tillate stubb i dråget

Vi har valgt å ikke åpne for at man kan ha stubb i erosjonsutsatte dråg på arealer med grønnsaker eller poteter, fordi dette gir dårligere erosjonsbeskyttelse enn gras.

Én av høringsinstansene foreslår at det bør tas med at erosjonsutsatte dråg ikke skal jordarbeides om høsten

Forlaget tas til følge. Dette er tatt med i den endelige forskriften for å sikre at drågene ikke blir jordarbeidet etter at grønnsakene er høstet.

Vi har fått ett innspill om at det bør åpnes for å ta med alternativet i miljøkravforskriften for Vestfold og Telemark, som åpner for å kunne etablere en sone med permanent grasdekke som er minst 9 meter bredt og minst 30 meter langt, der dråget møter buffersonen langs vassdraget.

Vi har valgt å ikke ta med dette alternativet fordi vi vurderer at dette ikke gir like god erosjonsbeskyttelse som permanent grasdekke i selve dråget. Vi har også valgt å legge oss så tett opp til dagens forskrift i våre områder som mulig, der dette er hensiktsmessig.

Én av høringsinstansene påpeker at det kan være utfordrende å sprøyte potet og gras på samme skifte. Den samme høringsinstansen er også bekymret for at kjøring over dråget vil ødelegge graset.

Vi har forståelse for at det er tids- og arbeidskrevende å bruke ulike sprøytemidler på samme skifte. Når det gjelder kjøring over dråget, vil graset armere og beskytte, men samtidig er det viktig å unngå kjøring når jorda er for våt. Dette gjelder også for buffersoner.

Krav 3: Det skal være buffersone langs alle vassdrag som mottar avrenning fra fulldyrka jord.

Vi har fått innspill fra én høringsinstans som spør om det er tydelig nok at det skal være gras i buffersonen.

Buffersone er definert i § 2 c som «*Varig vegetasjon langs vassdrag (eng i omløp, busker eller trær), med minst 6 meters bredde, eller areal i stubb med minst 20 meters bredde (i tidsrommet etter innhøsting til våronn året etter). Buffersonen kommer i tillegg til kravet om 2 meter vegetasjonssone i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.*»

Ettersom det er snakk om arealer med grønnsaker, er det mest hensiktsmessig å etablere gras i buffersonen. Dette er også mindre arealkrevende. Selv om forskriften åpner opp for at man kan velge å ha stubb her, mener vi det er lite sannsynlig at det kommer til å skje i praksis.

Krav 4: Minst 80 % av arealene med grønnsaker eller poteter som er ferdig høstet før 15. august, skal tilsås med fangvekster.

Fangvekstene skal sås så raskt som mulig etter høsting, og senest innen 31. august. Fangveksten skal være godt etablert om høsten.

Høstkorn og høstoljevekster sådd med direktesåing eller etter lett harving tas med i beregningsgrunnlaget. Kravet om etablering innen 31. august gjelder ikke for disse vekstene. Disse vekstene må sås senest innen 20. september.

Vi fikk flere innspill om at kravet er utydelig formulert, og vanskelig å forstå, og enkelte konkrete forslag til omformulering av kravteksten. Én høringsinstans kom i tillegg med innspill om at det var nødvendig å jobbe mer med kravet for å se på hvordan dette kunne utformes slik at det ivaretar både agronomiske hensyn og miljøhensyn.

Vi er enige i at kravteksten var utydelig og vanskelig å forstå. Vi har derfor kortet ned og forenklet teksten, og fjernet uklare formuleringer fra forslaget som var på høring. Vi har også foreslått samme datofrist for tilsåing av fangvekster, høstkorn eller høstvekster, i stedet for å differensiere. Vi mener at disse endringene gjør kravet enklere å forstå for både forvaltning og bønder, og at vi nå har et krav som ivaretar både agronomiske hensyn og hensynet til miljø.

Flere høringsinstanser har kommet med innspill om at siste sådato for fangvekster også bør være 20. september.

Vi er enige i dette, først og fremst fordi det er enklere å forholde seg til lik sådato for både fangvekster og høstvekster.

To av høringsinstansene har foreslått at kravet skal gjelde for arealer som er høstet før 25. august, med siste sådato for fangvekster 5. september, eller differensierte datoer etter område.

Vi mener differensierte datoer vil komplisere regelverket for mye, både for bønder og forvaltning. Forslaget til alternative datoer vil gi bonden færre dager å så på, sammenlignet med dagens forslag. Dette øker risikoen for at dårlig vær og andre uforutsette hendelser kan forhindre bonden fra å rekke å så innen fristen.

Én høringsinstans mener at det bør være tillatt å pløye opp fangvekstene etter 20. oktober, slik forskriften i Vestfold og Telemark åpner for.

Statsforvalteren vurderer at risikoen for avrenning og erosjon er for stor dersom jorda blir liggende uten plantedekke gjennom høsten og vinteren, og at dette vil uthule formålet med forskriften. Det virker også lite hensiktsmessig å ha fangvekster på arealene i kun 1 måned.

Flere høringsinstanser er bekymret for at dette kravet vil føre til mer sprøyting, og én høringsinstans skriver at vi bør anbefale bruk av fangvekster som krever mindre sprøyting.

Det er ikke et krav etter forskriften at fangveksten skal overvintre. Det er derfor også mulig å bruke ettårige fangvekster så lenge arealene ikke jordarbeides før 1. mars året etter. Når det gjelder anbefaling av fangvekster som krever mindre sprøyting er dette noe vi kan skrive om i veiledningsmaterialet vårt, men dette vil altså ikke være et krav.

Én høringsinstans har spilt inn at det er vanskelig å få til god etablering av fangvekster ved å direkteså denne etter tidligkultur. Vi har også fått innspill fra to andre høringsinstanser som påpeker at det er problematisk å kreve at veksten «skal være godt etablert».

Dette er vi enige i. Vi har derfor formulert kravet slik at det vil være opp til bonden å vurdere hvordan/om arealene skal jordarbeides før arealene tilsås. Vi er også enige i at formuleringen «skal være godt etablert» ikke egner seg i en forskrift. Vi har derfor tatt denne delen ut av kravteksten.

To høringsinstanser har spurt om det er gjort en vurdering av ulike fangvekster for evt. senere etablering.

Statsforvalteren mener at bonden selv må avgjøre hvilke typer fangvekster som passer best i sin produksjon, eventuelt i samråd med Norsk Landbruksrådgiving.

Flere høringsinstanser har kommet med innspill om at det blir mindre erosjon av å pløye enn å direkteså etter grønnsaker.

Vi er enige i at pløying ikke nødvendigvis fører til økt erosjon på grønnsaksarealer. Vi har derfor formulert kravet slik at det vil være opp til bonden å vurdere hvordan/om arealene skal jordarbeides før arealene tilsås.

Noen høringsinstanser påpeker at man må få dispensasjon fra dette kravet ved ekstremvær.

Det vil helt klart være mulig å søke om, og få dispensasjon ved ekstremvær.

Vi har også fått innspill fra to høringsinstanser om at det må være tillatt å så/få tilskudd til å så fangvekster rett etter høsting av tidligkulturer for deretter å så høstkorn senere samme høst.

I dag er det mulig å få RMP-tilskudd for etablering av fangvekst etter høsting av tidligkulturer, men det er ikke mulig å få tilskudd dersom man fjerner fangveksten for å så høstkorn samme høst. Dette er noe som eventuelt må komme inn når regionalt miljøprogram skal rulleres. Vi ser heller ingen grunn til å åpne opp for dette i miljøkravforskriften, da vi mener dette kun vil være aktuelt for et fåtall med foretak.

Oppsummering/konklusjon

Basert på de høringsinnspillene vi har fått inn, og våre vurderinger av disse innspillene, har vi gjort noen endringer i kravteksten til krav 2 og 4. Krav 1 og 3 forblir uendret.

Krav 1 vil derfor fortsatt lyde: Det skal ikke jordarbeides nærmere enn 2 meter fra nedløpskummer for overflatevann og grøfteutløp.

Krav 2 lyder nå: Erosjonsutsatte dråg på skifter over 15 dekar, skal ikke jordarbeides om høsten, og ha minst 6 meter bredt permanent grasdekke.

Krav 3 lyder fortsatt: Det skal være buffersone langs alle vassdrag som mottar avrenning fra fulldyrka jord.

Krav 4 lyder nå: Minst 80% av arealene med grønnsaker eller poteter som er ferdig høstet før 15. august, skal tilsås med fangvekster eller høstkorn eller høstoljevekster innen 20. september. Arealet med fangvekster skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter.

Vi takker for alle innspill!

STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

Postboks 325, 1502 Moss | sfospost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/os

